

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/28322 GK 165

7/34962 GK 28

Sayı :30824082-610-14405547
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Aralık 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**KARS MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT'İN
TBMM 7/32144 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Temmuz 2025 itibariyle Türkiye'nin çok geniş bir coğrafyasında aynı anda çıkan ve günlerce süren orman yangınları, iklim krizinin etkileri kadar, kamusal sorumluluğun yerine getirilmemesiyle derinleşen yapısal bir ekolojik çöküşe işaret etmektedir. Eskişehir, Bursa, İzmir, Balıkesir, Ankara, Uşak, Manisa, Karabük, Sakarya ve Kütahya başta olmak üzere pek çok ilde çıkan yangınlar cankayıplarına, ciddi doğa tahribatına ve halk sağlığını tehdit eden sonuçlara neden olmuştur.

Yangınların yayılma hızını artıran iklimsel koşullara rağmen yangınla mücadele süreçlerinde yaşanan koordinasyon eksiklikleri, teknik yetersizlikler ve personel azlığı kamuoyunda ciddi tepkilere yol açmıştır. Orman Genel Müdürlüğü bünyesindeki yangınla mücadele ekiplerinin sayıca ve donanım açısından yetersizliği, hava desteği sağlayan araçların sınırlı oluşu ve yangın bölgelerine geç müdahale edilmesi, bu felaketlerin boyutunu büyütmektedir. Özellikle yangınlara müdahale eden geçici işçilerin, iş sağlığı ve güvenliği açısından son derece yetersiz koşullarda çalıştırıldığı, koruyucu ekipman temin edilmediği ve ücretlerinin düşük olduğu yönündeki iddialar dikkat çekicidir.

Öte yandan orman yangınlarının sıklıkla enerji nakil hatlarına yakın bölgelerde başlaması, bu hatların bakım ve denetim süreçlerine dair ciddi soru işaretlerini beraberinde getirmektedir. Elektrik dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesinin ardından bu hatların kontrolünün sermaye şirketlerine devredilmesi, kamu denetiminin zayıflamasına yol açmış; bu da yangın riskinin artmasına neden olmuştur.

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Genel Müdürlüğü'nün orman yangınlarını önleyici ve müdahale edici kapasitesini artırmak yerine, kaynaklarını farklı alanlara yönlendirdiği; örneğin OGM'nin 2023 yılı sonunda 2,5 milyar TL'yi aşan varlığının kamu yararı doğrultusunda kullanılmak yerine sermaye piyasalarında değerlendirildiği görülmektedir. Bu durum, kamusal kaynakların ormanların korunması yerine finansal getiriler için kullanıldığını göstermektedir.

Yangınlara müdahale kapasitesinin artırılmaması, orman işçilerinin güvencesiz ve düşük ücretlerle çalıştırılması, kamu kaynaklarının yangınla mücadeleye yeterince aktarılmaması ve enerji altyapılarının denetimsizliği, bu felaketlerin asli nedenleri arasında yer almaktadır.

Bu bağlamda, yaşanan yangınların nedenlerinin tespit edilmesi, sorumluların açığa çıkarılması, yangınlara müdahalede yaşanan eksikliklerin değerlendirilmesi ve orman yangınlarıyla mücadele kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmaların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. İklim değişikliğinin Türkiye'de orman yangınlarının sıklığı ve şiddeti üzerindeki etkisi ile ilgili olarak Bakanlığınızca yapılmış güncel analiz ve projeksiyonlar nelerdir? Bu analizlere

dayalı hazırlanmış rapor, bilimsel çalışma veya politika dokümanları var mı? Varsa, hangi tarihlerde ve hangi kurumlarla iş birliği halinde hazırlanmıştır?

2. Orman yangın riskini azaltmak amacıyla kullanılan uydu takip sistemlerinin sayısı, kapsamı ve teknik özellikleri nelerdir? Bu sistemlerin yangın tespiti ve erken uyarı mekanizmalarındaki başarı oranları ve çalışma süreleri hakkında verileriniz var mı? Son beş yılda bu sistemlerde yapılan yenileme ve geliştirme yatırımları nelerdir?

3. Orman yangınlarının çevresel etkilerini azaltmak ve yanan alanların rehabilitasyonunu sağlamak amacıyla yürütülen projeler nelerdir? Bu projeler kapsamında kaç hektar alanda ağaçlandırma, ekosistem restorasyonu veya toprak iyileştirme çalışmaları yapılmıştır? Bu çalışmaların yıllara göre detaylı sonuç raporları mevcut mudur?

4. Orman yangınları sonrası Bakanlığınızca hava kalitesi izleme faaliyetleri nasıl yürütülmektedir? Ölçüm yapılan bölgelerin sayısı, ölçüm sıklığı ve kullanılan teknoloji hakkında bilgi veriniz. Ayrıca, yangın sonrası halk sağlığına yönelik alınan müdahale ve bilgilendirme tedbirleri nelerdir? Son beş yıl içinde yapılan çalışmaların sonuçları nedir?

5. İklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapsamında, orman yangınlarının önlenmesine yönelik Bakanlığınızın 2023-2027 dönemi stratejik planları, hedefleri ve bu amaçla tahsis edilen bütçe büyüklükleri nelerdir? Bu planlar çerçevesinde gerçekleştirilen yatırımlar ve somut uygulamalar hakkında detaylı bilgi veriniz.

CEVAPLAR

1 Mayıs 2023 tarihinde başlayan İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından yürütülen “Türkiye’de Yerel İklim Eylemi için AB Ortaklığı Projesi” kapsamında TÜBİTAK-ULAKBİM altyapı desteği ile Türkiye’nin iklim projeksiyonları güncelleme çalışmaları başlamıştır.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli 6. Değerlendirme Raporu Kapsamında (IPCC AR6) Eşleştirilmiş Model Karşılaştırma Projesi Aşama 6 (CMIP6) arşivi doğrultusunda güncellenen ve Türkiye’nin bulunduğu coğrafyayı en iyi şekilde yansıtan modellerin tespit edilmesine yönelik çalışma sonucunda 6 İklim Modeli seçilmiştir.

Türkiye’de ilk kez ülkemizin atmosferik değişkenlerini en iyi şekilde yansıtacak 6 Küresel İklim Modeli dinamik ölçek küçültme metoduyla 3 kilometre çözünürlüğünde çalışılmaktadır. Çalışmada, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli 6. Değerlendirme Raporu Doğrultusu’nda görece iyimser ve kötümser senaryo olmak üzere iki farklı emisyon senaryosu (Shared Socioeconomic Pathways (SSPs) / Ortak Sosyoekonomik Rotalar) kullanılarak 2100 yılına kadar iklim modelleri çalıştırılacaktır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek çalışma ile Türkiye’de ilk kez 3 kilometre ölçeğine dinamik ölçek küçültme yöntemi ile düşülecek ve ilk kez 6 Küresel İklim Modeli çalıştırılacaktır. Yapılan çalışmada IPCC 6. Değerlendirme Döngüsü içerisinde güncellenen emisyon senaryoları kullanılmıştır. Coğrafi konumu ve Akdeniz Havzası’nın iklim değişikliğinin etkilerine yönelik kırılganlığı dikkate alındığında Türkiye, iklim değişikliği kaynaklı afetlerden önemli ölçüde etkilenmekte olup gelecekte bu durumun şiddetlenmesi beklenmektedir. 2100 yılına kadar sıcaklık, bağıl nem, rüzgâr hızı, deniz yüzeyi sıcaklığı gibi

birçok atmosferik parametrenin modelleneyeceği çalışma, ülkemizde iklim değışikliğine yönelik gerçekleştirilecek çalışmalarda önemli bir altlık oluştıracaktır. Ayrıca, iklim değışikliği kaynaklı olumsuz etkilerin öngörölmesine imkân sağlayacak bu çalışma, ülkemizin iç ve dış politikada belirleyeceği stratejilere katkı sağlayacaktır.

Şu an 6 İklim modelinin 3 tanesi tamamlanmıştır. Çalışma tamamlandığında, İklim Model ve Projeksiyonları sonuçlarına göre on iki İBBS (Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması) Bölgesi (İstanbul, Batı Marmara, Ege, Dođu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz, Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Dođu Karadeniz, Kuzeydođu Anadolu, Ortadođu Anadolu, Güneydođu Anadolu) ve altı Pilot ilimiz (Antalya, Kahramanmaraş, Ordu, Kastamonu, Isparta ve Elazığ) için etkilenebilirlik ve sektörel risk analizleri gerçekleştirilecektir. Yapılacak çalışmada, kuraklık, aşırı yağış ve sel, orman yangını başta olmak üzere 40'a yakın iklim tehlikesi mevcut ve gelecek dönem için çalışılacak, İBBS-1 bölgeleri özelinde sektörel önceliklendirme yapılacak olup, yüksek çözünürlüklü projeksiyon çıktıları kullanılarak sektörel riskler hesaplanacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği tarafından ortaklaşa finanse edilen Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında hazırlanan 2024-2030 dönemini kapsayan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'nda, ormanların iklim değışikliğinden etkilenmesini azaltmaya yönelik çeşitli eylemler yer almaktadır. Bu eylemler; biyotik ve abiyotik faktörlerin izlenmesi, zarar gören alanların belirlenmesi, iklim değışikliği etkilerinin uzun vadeli takibi ve tahmini ile uyum odaklı orman yönetimi uygulamalarının güçlendirilmesini içermektedir. Ayrıca, orman yangınlarıyla mücadelede önleyici tedbirlerin önceliklendirilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, İklim Değişikliği Başkanlığı olarak, Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliğinin ortak finansmanı ile yürütölen İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, 29 yerel paydaşımıza toplam 7,6 milyon avroluk hibe desteği sağlanmıştır. Bu destekler özellikle orman ekosistemlerinin iklim değışikliğine uyumu ve sürdürülebilir yönetimi alanında önemli projelerin hayata geçirilmesini mümkün kılmıştır.

Bu kapsamda yürütölen başlıca projeler şunlardır:

"Hatay'ın İklim Değişikliğine, Özellikle Orman Yangınlarına Uyumunun Artırılması" projesi; İklim Değişikliği Başkanlığı'nın teknik ve stratejik koordinasyonunda, Dođu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından yürütölen Hatay bölgesinde iklim değışikliği kaynaklı artan orman yangınlarına karşı erken uyarı sistemleri kurulması, müdahale kapasitesinin artırılması ve yangın sonrası rehabilitasyon çalışmalarının planlanmasını içermektedir. Proje, bölgenin yangın riskine karşı dayanıklılığını artırmakta ve benzer risk taşıyan diğer bölgelere model teşkil etmektedir.

Marmara Ormancılık Araştırma Enstitüsü tarafından yürütölen ve Başkanlığımız tarafından desteklenen "Farklı İklim Projeksiyonları Kullanılarak Gelecekteki Temel Orman Ağaç Türlerinin Dağılımının Tahmin Edilmesi ve Türkiye İçin Uyum Stratejilerinin Geliştirilmesi" " " projesi, farklı iklim senaryoları doğrultusunda Türkiye'nin temel orman ağaç türlerinin gelecekteki dağılımını tahmin etmekte, buna uygun adaptasyon stratejileri geliştirmektedir.

Proje sonuçları, ulusal iklim politikalarına entegre edilerek sürdürülebilir orman yönetimine katkı sağlamaktadır.

Uyum Hibe Programı kapsamında, İklim Değişikliği Başkanlığı'nın iş birliği ile yürütülen "İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nde Toplumsal Uyuma Yönelik Orman Ekosistem Hizmetleri" projesi ise, İstanbul, Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerinin orman alanlarında doğa temelli çözümler aracılığıyla iklim değişikliğine uyumu desteklemekte, ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilir kullanımını teşvik etmektedir. Proje, bölgede toplumsal dayanıklılığın artırılmasını ve orman ekosistemlerinin iklim değişikliğine karşı direncinin güçlendirilmesini hedeflemektedir.

Öte yandan, Türkiye'nin yangın stratejisi, Orman Genel Müdürlüğü'nün öncülüğünde yürütülen bu bütüncül yönetim anlayışını güçlendirerek, iklim değişikliğiyle mücadelede etkili bir araç haline gelmektedir. Bu çerçevede, İklim Değişikliği Başkanlığı olarak, başta Orman Genel Müdürlüğü olmak üzere tüm ilgili paydaşlarla iş birliği içinde hazırladığımız politikalarımızda yer alan hedefler ile ilgili plana ve göstergelere <https://iklim.gov.tr/eylem-planlari-i-19> linkinden ulaşılabilir.